

מנהג בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"פ מרן רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל קניבסקי זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 273 פרשת כי תשא תשפ"ה

סנהדרין פט-צה

דף פט אם קשר העליון בציצית הוא מדאורייתא א"כ כשמוסיף הוא גרוע משעת עשייתו, ובתפילין אם עושה ד' בתים ומניח בית נוסף לא עובר עליו ואם עשה מלכתחילה ה' בתים הוא גרוע משעת עשייתו, אך יש לבאר בתפילין כדברי ר' זירא שבית חיצון שאינו רואה את האויר פסול וא"כ לא עובר מצד כל תוסף.
משנה לא ממיתים זקן ממרא בב"ד שבעירו ולא בב"ד שביבנה אלא מעלים אותו לב"ד הגדול שבירושלים ולר"ע שומרים אותו עד הרגל והורגים אותו ברגל שכתוב **וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד** ור' יהודה סובר שא"כ יש ענין דין אלא ממיתים אותו מיד וכותבים ושולחים לכל המקומות איש פלוני מתחייב מיתה בב"ד. **גמרא** שנו בברייתא שלא ממיתים זקן ממרא בב"ד שבעירו ובב"ד שביבנה אלא מעלים אותו לב"ד הגדול בירושלים ולר"ע משמרים אותו לרגל ואז ממיתים אותו שכתוב **וכל ישראל ישמעו ויראו**, ור' יהודה אמר לו שא"כ זה ענין דין אלא הורגים מיד ושולחים לכל המקומות שאיש פלוני התחייב מיתה בב"ד.

שנו בברייתא ד' צריכים הכרזה: מסי, בן סורר, זקן ממרא, ועדים זוממים ובכולם כתוב **וכל העם** או **וכל ישראל** ישמעו ובעדים זוממים כתוב **והנשאים** כיון שלא כולם ראויים להעיד.

משנה נביא שקר והמתנבא מה שלא שמע ולא נאמר לו מיתתו בידי אדם, והכובש נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתו בידי שמים שכתוב **אנכי אדרוש מעמו**, המתנבא בשם ע"ז ואומר כך אמרה הע"ז אפילו אם כיוון את ההלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור, הבא על אשת איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אף אם עדיין לא נבעלה הבא עליה בחנק, זוממי בת כהן ובעולה שכל המזימים מקדימים למיתה שרצו לעשות מלבד זוממי בת כהן ובעולה. **גמרא** שנו בברייתא שג' מיתתם בידי אדם וג' בידי שמים: המתנבא מה שלא שמע ולא נאמר לו, והמתנבא בשם ע"ז, מיתתם בידי אדם, והכובש נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתם בידי שמים, ואמר רב יהודה בשם ר' שלומידים מהפסוק **אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי** זה המתנבא מה שלא שמע **ואשר לא ציויתיו** שלא נאמר לו אלא לחבירו **ואשר ידבר בשם אלוהים אחרים** זה המתנבא בשם ע"ז **ומת הנביא ההוא** והסתם מיתה שבתורה זה חנק, הכובש נבואתו והמוותר על דברי נביא לומדים מהפסוק **והנביא אשר לא ישמע** ויש לקרוא גם לא ישמע וגם לא ישמע כמו שקוראים שלא ישמע לא דברי וכתוב **אנכי אדרוש מעמו** בידי שמים.

המתנבא מה שלא שמע כגון מה שכתוב **ויעש לו צדקיה בן כנענה קרני ברזל**, ויש להקשות שהוא אנוס שרוד נבות הטעתה אותו כמו שכתוב **ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות ולעזר ויצא הרחוק ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפנתו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ולעזר נבן וברך רב יהודה שהמר ה' את ממחיצתי וביאר ר' יוחנן שזה היתה רוחו של נבואת היוזעאלי, ויש לומר שהיה לצדקיה לדייק כדברי ר' יצחק שסגנון אחד עולה לכמה נביאים אך אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד כגון עובדיה שאמר **ודון לבך השיא** וירמיהו אמר **תפלתך השיא אותך ודון לבך**, וכל נביא אחאב אמרו בלשון אחד א"כ זה לא כלום אם קשה אולי צדקיה לא ידע את הכלל של ר' יצחק, ויש לומר שיהושפט הרי היה שם והוא אמר להם שכתוב **ויאמר יהושפט האין פה נביא לה'** והרי יש כאן הרבה נביאים אלא שהוא אמר שהוא מקובל מאבותיו שסגנון אחד עולה לכמה נביאים אך שני נביאים לא מתנבאים בסגנון אחד.**

המתנבא מה שלא נאמר לו כגון חנניה בן עזור שירמיהו אמר בשוק העליון **כה אמר ה' הנני שובר את קשת עיילם ואמר חנניה לעצמו שזה ק"ו שאם עילם שרק באה לעזור לבבל אמר הקב"ה שהוא שובר את קשתם ק"ו כשדים עצמם, והוא אמר בשוק התחתון **כה אמר ה' ושברתי את עול מלך בבל**, ורב פפא מקשה א"כ זה דבר שלא נאמר גם לחבירו אמר אביי שכיוון שניתן לדרוש ק"ו א"כ זה כנאמר לחבירו.**

המתנבא בשם ע"ז כגון נביאי הבעל, הכובש את נבואתו כגון יונה בן אמיתי, המוותר על דברי נביא כגון חברי מיכה **עמוד ב** שכתוב **ואיש אחד מבני הנביאים אמר אל רעהו ברבר ה' הכני נא וימאן האיש להכותו וכתוב ויאמר לו יען אשר לא שמעת**, ונביא שעבר על דברי עצמו כגון עזר הנביא שכתוב **כי כן צוה ה' אותי שלא יאכל וכתוב ויאמר לו גם אני נביא כמך וכתוב וישב אתו ואח"כ כתוב וילך וימצאהו אריה.**

תלמיד שנה לפני רב חסדא שנביא הכובש נבואתו לוקה אמר לו רב חסדא וכי האוכל תמרים בכברה לוקה מי יודע על כך להתרות בו, אמר אביי שחבריו הנביאים יודעים כמו שכתוב **כי לא יעשה האלוקים דבר כי אם גילה סודו ואין לומר שהוא חזר בו כי אם כן היה מודיע לכל הנביאים, ואצל יונה שלא נהפכה נינוה ולא הודיעו לו יש לומר שנאמר לו שהיא תהפך ולא ידע אם לטובה או לרעה.**

המוותר על דברי נביא מנין יודע שהוא נביא שיענש על דבריו יש לומר שנתן לו אות ומה שמיה נענש גם כשלא נתן לו אותו כי שם הוא היה מוחזק לנביא שאם לא כן איך שמע יצחק לאברהם להעקד בהר המוריה ואיך סמכו על אליהו בהר הכרמל ושחטו קדשים בחוף אלא שהם מוחזקים לנבואה.

כתוב בפסוק **והיה אתה הדברים האלה** ביאר ר' יוחנן בשם ר' יוסי בן זמרא שזה אחר דברי השטן שאברהם עשה משתה גדול ואמר השטן רבונו של עולם זקן זה חננתו בגיל מאה ומכל הסעודה שעשה לא היה לו תור א גדול אחד להקריב לפניך, אמר הקב"ה שהוא עשה בשביל בנו ואם הייתי אומר לו לזכות אותו היה שומע לי ולכן נאמר **והאלוקים נסה את אברהם**, וכתוב **קח נא** כדברי ר"ש בר אבא שאמר הקב"ה שזה לשון בקשה משל למלך שעמדו עליו מלחמות הרבה וגבור אחד שזל נצח בהם וכשעמדה עליו מלחמה חזקה אמר לו המלך בבקשה עמוד לי במלחמה הווי שלא יאמר שהמלחמה הראשונה לא היה ממש וכך אמר הקב"ה שאברהם עמד בכלל הנסיונות וביקש הקב"ה שיעמוד גם בנסיון זה

שלא יאמרו הנסיונות הראשונות אין בהם ממש, אמר לו ה' את **בנך** אמר אברהם שני בנים לי אמר ה' את **יחידך** אמר אברהם שניהם יחידים לאמם, אמר ה' **אשר אהבת** אמר אברהם את שניהם אני אוהב, אמר לו ה' את **יצחק**, וה' לא אמר לו מיד את יצחק שלא תטרף דעתו והשטן קדם לו בדרך ואמר לו **הנסה דבר אליך תלאה** הנה יסרת רבים וידיים רפות **תחזק כושל יקמון מליך כי עתה תבא אליך ותלא** אמר לו אברהם **אני בתומי אלך**, אמר לו השטן **הלא ידאתך סלתך** אמר לו אברהם **זכר נא מי הוא נקי אבד וכשראה השטן שאינו שומע לו אמר לו ואלו דבר יגונב** ששמעתי מאחורי הפרגוד השה לעולה ולא יצחק, אמר לו אברהם עונשו של בדאי שגם אם אומר אמת לא שומעים לו, ר' לוי מבאר שאחר הדברים הכוונה אחרי דברי ישמעאל ליצחק שהוא גדול ממנו שהוא נימול בן י"ג שנה ולא מנע אמר לו יצחק אתה מתגרר כי באבר אחד אם יאמר לי ה' זבח עצמך לפני אני זוכה ולכן נאמר **והאלוקים נסה את אברהם**.

שנו בברייתא שנביא שהדיח בסקילה ולר"ש בחנק מדיחי עיר הנדחת בסקילה ולר"ש בחנק, ועצמם של רבנן שלומדים הדחה הדחה ממסית ושם זה סקילה ור"ש סובר שכתוב מיתה וסתם מיתה זה חנק, וכן נחלקו במדיחי עיר הנדחת שרבנן למדו הדחה הדחה ממסית או מנביא שהדיח ור"ש למד מנביא ולא ממסית כי עדיף ללמוד מסית רבים ממסית רבים ולא ממסית יחיד, אך יש לומר לצד השני ללמוד הדיוט מהדיוט ולא מנביא ור"ש סובר שנביא שמדיח אין הדיוט יותר ממנו.

דף צ רב חסדא אומר שנחלקו נביאי שבא לעקור גוף ע"ז ומבטל מקצת התורה ואמרת מן הדרך ואפילו מקצת הדרך אך בעוקר הגוף של שאר מצוות לכו"ע בחנק, ואם אמר קיום מקצת וביטול מקצת של שאר מצוות לכו"ע פטור, ומקשה רב המנונא ששנינו בפסוק **ללכת** זו מצות עשה בה זו לא תעשה ואם מדובר בע"ז מה שייך עשה ורב חסדא אומר שמדובר בעשה של **ונתחתם**, ורב המנונא סובר שנחלקו בעוקר גוף המצוה בין בע"ז בין בשאר מצוות וכן בקיום מקצת וביטול מקצת של ע"ז, שבע"ז כתוב **הדרך** אפילו מקצת הדרך אך בשאר מצוות קיום מקצת וביטול מקצת פטור לכו"ע.

שנו בברייתא שהמתנבא לעקור דבר מהתורה חייב ולקיים מקצת ולבטל מקצת לר"ש פטור ובע"ז אפילו אומר היום עברו לה ובטלוהו מחר חייב לכו"ע, אביי סובר כרב חסדא ומבאר את הברייתא הזו לדבריו שאם מתנבא לעקור דבר מהתורה לכו"ע בחנק ולקיים מקצת ולבטל מקצת ר"ש פטור וכן רבנן, ובע"ז אפילו קיום מקצת וביטול מקצת חייב סקילה לרבנן ולר"ש חנק, ורבא סובר כרב המנונא ומבאר את הברייתא לשיטתו שהמתנבא לעקור דבר מהתורה בין בע"ז בין בשאר מצוות חייב סקילה לרבנן וחנק לר"ש, ולקיים מקצת ולבטל מקצת בשאר מצוות ור"ש פטור וכן רבנן ובע"ז אפילו אם אומר היום עברו לה ומחר לא חייב סקילה לרבנן וחנק לר"ש.

ר' אבהו אומר בשם ר' יוחנן שבכל דבר אם יאמר הנביא לעבור על דברי תורה יש לשמוע לו מלבד ע"ז שגם אם יעמיד לך חמה באמצע הרקיע לא תשמע לו, ור' יוסי הגלילי אומר שהתורה הגיעה לסוף דעתה של ע"ז לכן ניתנה לה ממשלה שגם אם יעמיד לך חמה באמצע הרקיע אין לשמוע לו, ור"ע אומר חס ושלום שה' יעמיד חמה לעוברי רצונו אלא מדובר בנביא אמת בתחילה כגון חנניה בן עזור ואח"כ נעשה נביא שקר.

זוממים של בת כהן נדונים כמו הבעל אמר רב אחא בר רב איקא שר' יוסי למד את זה מהפסוק **ועשייתם לו כאשר זמם לעשות** וכל המזימים זוממים ובעוליהם כיוצא בהן, אך בת כהן היא בשריפה ולא בועלה ואין לדעת אם הוקשו לה או לבעולה ואמרה התורה **כאשר זמם לעשות לאחיו** ולא לאחותו.

פרק חלק

משנה לכל ישראל יש חלק לעוה"ב שכתוב **ועמך כולם צדיקים ועולם ארץ נצור מטעי מעשי ידי להתפאר**, ולא לו אין חלק לעוה"ב: האומר שאין מקור בתורה לתחיית המתים, האומר שהתורה לא מהשמים, ואפי"ן ור"ע מוסיף גם את הקורא בספרים החיצונים, והלוחש על המכה ואומר **כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך**, אבא שאול מוסיף גם ההוגה את השם באותיותיו. לג' מלכים וד' הדיוטות אין חלק לעוה"ב, ג' מלכים הם ירבעם אחאב בנשה ולר' יהודה למנשה יש חלק לעוה"ב שכתוב **ויתפלל אליו וישמע תחינתו וישיבהו ירושלים למלכותו**, אמרו לו שהוא שב רק למלכותו אך לא לחיי העוה"ב, ד' הדיוטות הם בלעם דואג אחיתופל וגיחזי. **גמרא** האומר אין תחיית המתים מהתורה לכן לא יהיה לו חלק בה כדברי ר' שמואל בר נחמני בשם ר' יוחנן שמדת הקב"ה מדה כנגד מידה שכתוב **אלישע שמעו דבר ה' כעת מחר סאה סלת בשלש וסאתים שעורים בשלש בשער שומרום וכתוב ויען השליש אשר למלך נשען על ידו את איש האלוקים ויאמר הנה ה' עושה ארובות בשמים כן וירמסו אותו העם בשער וימותו ואין לומר שזה קרה בגלל קללת אלישע כמו שאמר רב יהודה בשם רב שקללת חכם באה אפילו על תנאי, שא"כ מדוע לא כתוב וירמסוהו וימת וכתוב **אשר בשער** והיינו על עסקי שער.**

ר' יוחנן למד תחיית המתים בתורה מהפסוק **ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן** והיה הוא לא קיים ולא יכנס לא"י אלא מדובר בזמן תחית המתים שיתנו לו עצמו תרומה, אך אצל ר' ישמעאל למדו שמה שכתוב לאהרן הכוונה כמו שהוא חבר כך יתנו תרומה רק לחבר ולא לעל הארץ, ור"ש בר נחמני אמר בשם ר' יוחנן שלומדים את זה מהפסוק **ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת לכהנים למען יחזקו בתורת ה'** שרק למחזיק בתורת ה' יש מנת ולמי שאינו מחזיק בתורת ה' ורב אחא בר איא אמר בשם רב יהודה שהנותן תרומה לעם הארץ כאילו נותנה לפני אריה שספק אם הוא דורס ואוכל או לא כך עם הארץ ספק אם אוכל את התרומה בנשה אריה שספק אם, ור' יוחנן הוסיף שהוא גורם לו מיתה שכתוב ומתו

ר' טבי אמר בשם ר' יאשיה על הפסוק **שואל ועוצר רחם ארץ לא שבעה ימים** מה ענין שואל לרחם אלא ללמד שכמו שרחם מכניס ומוציא כך גיהנם מכניס ומוציא, ויש ללמוד ק"ו שאם רחם שנכנס בחשאי יוצא הולך בקולי קולות שואל שנכנסים בקולות ורדי יצאו ממנו בקולי קולות, וזה תשובה לאומרים שאין תחית המתים מהתורה.

שנו מאליהו שהצדיקים שעתיד הקב"ה להחיותם לא יחזרו לעפרם שכתוב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים, וכמו שקדוש קיים לעולם כך הם יהיו קיימים לעולם **עמוד** ובאותם שנים שהקב"ה יחדש עולמו וכתוב **ושגב** וה' לבדו ביום ההוא הקב"ה ארץ לצדיקים נכפיים כנשרים ושטים על פני המים שכתוב **על כל נירא בהמיר ארץ במוט הרים בלב ימים** ואל תאמר שיש להם צער שכתוב **וקויה** ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירצו ולא יגעו ילכו ולא ייעפו, ואין ללמוד מהמתים שיחזקאל החיה שחזרו לעפרם שהתנא הזה סובר שזה היה משל, שנחלקו בזה שר"א אמר שהמתים שהחיה יחזקאל אמרו שירה ה' ממת בצדק ומחיה ברחמים, ור' יהושע אמר שהם שרו ה' **ממת ומחיה מוריד יועל**, ור' יהודה סובר אמת משל היה ור' נחמיה אמר לו אם אמת למה משל ואם משל למה אמת אלא באמת משל היה, ור' יוסי הגלילי אמר שהם עלו לא"י ונשארו נשים והולידו בנים ובנות, ור' יהודה כי בתירא עמד ואמר אני מבני בנייהם ותפילין הללו שהחיה לי אבי זה מהם, רב סובר שהם היו בני אפרים שיש להם לקי וטעו, כמו שכתוב **ובני אפרים שותלח וברד בנו ותחת בנו ואלעזרה בנו ותחת בנו וזכר בנו ושותלח בנו ועזר ואלעזר והרגום אנשי גת הנולדים בארץ ויתאבל אפרים אביהם ימים רבים ויבאו אחיו לנחמו**, ושמאל אמר שאותם המתים היו אנשים שכפרו בתחית המתים שכתוב **ויאמר אלי בן אדם הנצמזם האלה כל בית ישראל הנה הנה אומרים יבשו עצמותי ואבדתי חקתינו נגזרו לנו**, ר' ירמיה בר אבא אמר שהם אנשים שלא נותרה בהם לחלוחית מצוה שכתוב עליהם **העצמות היבשות שמעו דבר ה'**, ור' יצחק נפחא אמר שהם אנשים שחיפו את ההיכל כולו שקצים ורמשים שנאמר **ואבאו ואראו והנה כל תבנית רמי ובהמה שקץ וכל גילולי בית ישראל מחוקה על הקיר סביב וכתוב והעבירני עליהם סביב סביב**, ור' יוחנן אמר שהמתים הללו הם בבקעת דורה שמהנה אשל עד רבת זה בקעת דורה שבומן הגלות היו בחורים שגיננו את החמה ביפיים והכשדיות ראו אותם ושפעו זיבה ואמרו לבעליהן והם אמרו למלך והוא צוה להרגם ועדיין שפעו זיבה וצוה המלך לרמסם.

שנו בברייתא שכשהפיל נבוכדנצר את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש אמר הקב"ה ליחזקאל לך להחיות את המתים שבבקעת דורה ובאו אותם עצמות וטפחו לנבוכדנצר על פניו אמר מי אלה אמרו לו שחבריהם של אלו החיו מתם בבקעת דורה פתח ואמר **אתוהי כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותיה מלכות עלם ושולטניה לדר ודר ואמר ר' יצחק יוצק זהב רותח לפיו שאם לא היה בא מלאך לטפור על פיו הוא היה מגנה כביכול את כל השירות והתשבחות שדרו אמר בתהילים.**

שנו בברייתא שנעשו ששה ניסים באותו יום: שהכבשן צף, ונפרץ, וסידו נימוח, ונהפך הצלם על פניו, ונשרפו ארבע מלכים, ויחזקאל החיה מתים, וכולם מקבלה מלבד ר' מלכים שכתוב בפסוק **ונבוכדנצר מלכא שלח למנשש לאחשדרפניא סגניא ופתוחא ארדוניא גבריא דתבריא תפתיא וכל שלטוני מדינתא וכתבו איתי גוברין יהודאין וכתוב ותכנשין אחשדרפניא סגניא ופתוחא והדברי מלכא חזיין לגבריא אלך והשאר שלא נזכרו כאן נשרפו, ור"א בן יעקב שנה שגם בשעת סכנה לא ישנה אדם מבגדיו החשובים שכתוב עליהם **באדין גבריא אלך כפתו סתובליהון פטישיהון וכרבלתהון**,**

דף צג ר' יוחנן אמר שגדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת שכתוב **ענה ואמר אנא חזי גוברין ארבעה שריין מהלכין בנו נורא וחבל לא אית בהון ורויה די רביעא דמי לבר אליהן**, ואמר ר' תנחום בר חנילאי שכשם יצאו מכבשן האש באו אומות העולם וטפחו ישראל על פניהם יש לשם אלוך כזה ואתם משתחיים לצלם ומיד פתחו ואמרו לך ה' **הצדקה ולנו בוששת הפנים כיום הזה**.

ר' שמואל בר נחמני אמר בשם ר' יונתן על הפסוק **אמרתי אעלה בתמר אוחזה בסנסיניו, אמרתי בתמר** אלו ישראל אך אני אוחז רק בסנסן אחד של חנניה מישאל ועזריה.

ר' יוחנן דרש בפסוק **ראיתי הלילה והנה איש רוכב על סוס אדום והוא עומד בין ההדסים אשר במצולה** שהקב"ה ביקש להפוך את כל העולם ללילה והנה איש רוכב נאמר על ה' שכתוב ה' **איש מלחמה וכתוב רוכב על סוס אדום** שה' ביקש להפוך את כל העולם ליום אלא שהסתכל בחנניה מישאל ועזריה והתקרה דעתו שכתוב **ההדסים אשר במצולה** הדסים זה צדיקים כמו שכתוב **ויהי אומן את הדסה ומצולה היא** ככל שכתוב האומר **לצולה חרבי ונהרותין אוכיש**, מיד מלאים רוגז נעשים שרוקים אדומים נעשים לבנים אמר רב פפא א"כ סוסים לבנים יפים לחלום.

אחר שנצלו מהאש אמר רב שהם מתו בעין הרע ושמאל אמר שמתו ברוך שנזכר בעלי שהאומות טפחו לישראל ור' יוחנן אמר שעלו לא"י ונשארו נשים והולידו בנים ובנות, שכתוב **שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורדיך היושבים לפניך כי אנשי מופת המה** ובמי נעשה מופת הכוונה לחנניה מישאל ועזריה, ורב אמר שניאל הלך לכרות נהר גדול בטבריה ושמאל אמר שהלך להביא זרע של שחת ור' יוחנן אמר שהלך להביא חזירים מאלכסנדריא של מצרים, אך קשה שתודו הרופא אמר שלא מוציאים פרה וחזירה ממצרים בלי שנוטלים לה את האם כדי שלא תלד, יש לומר שהוא הביא בלי ידיעתם, ושנו בברייתא שג' היו בעצה שדניאל ילך הקב"ה דניאל ונבוכדנצר, הקב"ה אמר שהוא ילך שלא יאמרו שהם נצלו בזכותו, ודניאל רצה ללכת כדי שלא יתקיים בו פסילי אלוהיהם שתפרו באש, והמלך אמר שילך כדי שלא יאמרו שהוא שרף את אלוהיו באש שהרי הוא עשאו לאליל כמו שכתוב **באדין מלכא נבוכדנצר נפל על אנופיהו ולדניאל סגיד**.

כתוב בפסוק **כה אמר ה' צבקות אל אחאב בן קוליה ואל צדקיה בן מעשיה הנבאים לכם בשמי לשקר וכתוב ולוקח מהם קללה לכל גלות יהודה אשר בכלל לאמר ישמך ה' כצדקיהו ואחאב אשר קלם מלך בכל באש ולא כתוב שרפם, ביאר ר' יוחנן בשם רשב"י שעשאם קלקלית יצא אשר עשו נבלה בישראל וינאפו את נשי רעיהם, אחאב הלך לבת המלך ואמר לה שה' אמר לו שהיא תשמע לצדקיהו וצדקיהו אמר לה שה' אמר לו שהיא תשמע לאחאב והיא אמרה לאביה והוא אמר לה הרי אלוהיהם של אלו שונא זימה אמר לה כשיבאו שוב שלחי**

אותם אלי וכשבאו אמר להם מי אמר אמרו לו ה' אמר אמר להם שאלתי את חנניה מישאל ועזריה והם אמרו לי שאסור אמרו לו אנו נביאים כמותם לנו אמר ולהם לא, אמר להם אבדוק אתכם כמו שעשיתם להם אמרו לו הם היו שלש ואנו שתיים אמר להם בחרו לכם מישהו והם בחרו את יהושע כהן גדול והם חשבו שזכותו יגן עליהם וזרקום לכבשן והם נשרפו ויהושע לא, אך בגדיו נחרכו שכתוב **ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וכתוב ויאמר ה' אל השטן יגער ה' בך**, אמר לו המלך יודע אני שאתה צדיק אך מדוע האש פעלה בך ובחנניה מישאל ועזריה לא פעלה כלל אמר לו שהם היו ג' ואני אחד אמר לו גם אברהם היה לבד אמר לו שלא היו עמו רשעים ונתנה רשות לאש לפעול, ועל זה אמר יהושע האנשים שני אודים יבשים ואחד לרש יהושע היבש את הלח, ורב פפא מבאר שהוא נענש כי בניו נשאו נשים שלא הגונות לכהונה ולא מחה בהם כמו שכתוב **ויהושע היה לבוש בגדים צואים** וכי דרכו בכך אלא שלא מחה בבניו שנשאו נשים שאינן הגונות.

בר קפרא דרש בציפורי על הפסוק **שש השעורים האלה נתן לי שאין לפרש שש שעורים** בלבד שאין דרכו של בועז לתת כך מעט **עמוד ב** אלא ששה סאים אלא שהיא לא יכולה לשאת כך והוא רצה לרמוז לה שיצאו ממנה ששה בנים שיתברכו בשש ברכות דוד משיח דניאל וחנניה מישאל ועזריה, ברוד כתוב **ויצן אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי בית הלחמי יצן נגן גבו חיל ואיש מלחמה והבן דבר ואיש תאר וה' עמו** ואמר רב יהודה בשם רב שדואג אמר את הפסוק והבן בלשון הרע **יודע נגן** שהוא יודע להשאל, גבור שידוע להשיב, **איש מלחמה** שידוע לשאת ולתת במלחמתה של תורה, וה' עמו שהלכה כמותו בכל מקום, ובכל הדברים אמר שאלו גם יהונתן בני כמהוהו, אך כשאמר **וה' עמו** דבר שלא היה ודואג הוא שאמר את זה שעליו נאמר אחד מהנערים מיוחד שבנערים וכתוב **וה' עמו** **ויאמר שאלו ביום ההוא נעצר לפני ה' ושמו דואג האדומי אביר הרועים אשר לשאלו**,

במשיח נאמר **ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה וכינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'**, ועוד נאמר עליו **והריחו בירתא ה' ואמר ר' אלכסנדר** שהוא נטען במצוות יסורים כריחיים ורבא מבאר שהוא דן לפי הריח שכתוב **לא למראה עיניו ושפטו בצדק דלים והוכיח במישור לעניו ארץ**, בר כוויבא מלך שתי שנים וחצי ואמר לחכמים שהוא המשיח אמרו לו שבמשיח נאמר שהוא דן בריח נראה אם אתה כך וכשראו שאינו מריח הרגוהו.

בדניאל חנניה מישאל ועזריה נאמר **אשר ארץ בהם כל מאום טובי מראה ומשכילים** ככל חכמה **יודעי דעת ומביני אדם ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך וללמדם ספר ולשון כשדים**, וביאר ר' חמא בר חנינא שאפילו מכה של הקות דם לא היתה בהם, וכח בהם ביאר ר' חמא שאנסו עצמם משחוק ושיחה ושניה העמידו על עצמם כשהוצרכו לקביהם מפני אימת מלכותו, ומה שכתוב **ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה מישאל ועזריה** לר"א כולם מבני יהודה ולר' שמואל בר נחמני רק דניאל מבני יהודה והחניה מישאל ועזריה מביאר שבטים.

מה שכתוב ומבניך אשר יצאו ממך אשר תוליד יקחו והיו סריסים בהיכל מלך **בבל**, רב ביאר שהיו סריסים ממש ור' חנינא אמר שבימיהם הסתרסה ע"ז, ולר' חנינא מובן שכתוב בהם **חבל לא ראיתי בהון** אך אם הם היו סריסים היה בהם נזק, יש לומר שלא היה בהם נזק של האש ומה שכתוב **וריה נור לא עזת בהון** יש לומר לא חבלא ולא ריחא, ולמ"ד שהסתרסה ע"ז בימיהם מובן מה שכתוב בפסוק **כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי** אך אם הם סריסים ממש מדוע יספר הפסוק בגנות הצדיקים יש לומר שהיה גם את השבת שהסתרסה ע"ז בימיהם ולמ"ד שהיו סריסים מובן מה שכתוב **יד ושם טוב מבנים ומבנות** אך אם הכוונה לע"ז שהסתרסה מה שייך טוב מבנים ומבנות, מבאר ר"ע בר יצחק מבנים שהיו להם ומתו.

ר' תנחום אמר שבר קפרא דרש בציפורי על הפסוק **שם עולם אתן לו** שהכוונה לספר דניאל שנקרא על שמו שהרי ספר עזרא נאמר ע"ז נחמיה וספרו לא נקרא על שמו ואמר ר' ירמיה בר אבא שזה בגלל שהוא החזיק טובה לעצמו שכתוב **זכרה לי אלוקי לטובה ואמנם גם דוד אמר זכרני ה' ברצון עמך פקדני בישועתך** אך זה רק בקשת רחמים, ורב יוסף אמר שנחמיה סיפר בגנותם של הראשונים שכתוב **והפתות הראשונים אשר לפני הכבידו על העם ויקחו מהם בלחם ויין אחד כסף שקלים ארבעים**, והוא דיבר גם על דניאל שהיה גדול ממנו כמו שכתוב **וראיתי אני דניאל לפני את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חזרה גדולה נלתי עליהם ויברחו בהיתאבא**, ואמר ר' ירמיה או ר' חייא בר אבא שהם היו חגי זכריה ומלאכי,

דף צד הם עדיפים עליו שהם נביאים והוא לא, והוא עדיף מהם שהוא ראה את המראה הזה והם לא, ומה שהם חרדו כי מזלם ראה, ולכן אמר רבינא שמי שנחרד אף שהוא לא רואה נזק מזלו רואה ותקנתו היא שידלג ממקומו ד' אמות או שיקרא קריאת שמע, ואם הוא עומד במקום טנופת יאמר העולם של בית המטבחים שמנים ממני.

ר' תנחום בשם בר קפרא דרש בפסוק **למסרה המשרה ולשלום אין קץ** שבכל מקום המם באמצע תיבה פתוחה וכאן סגורה שהקב"ה רצה לעשות את חזקיהו למשיח ואת סנחריב לגוג ומגוג אהרה מדת הדין שדרש שאמר לפניך הרבה שירות ותשבחות לא עשיתו משיח חזקיהו שנעשו הניסים הגדולים הללו ולא אמר שירה לכך נסתם ממנו ופתחה הארץ ואמרה לפניו אני אומר שירה במקום צדיק זה ועשה משיח כמו שכתוב **מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק** ושר העולם אמר עשה צבינו לצדיק זה, יצאה בת קול ואמרה רזי לי רזי לי אמר נביא איז לי איז לי עד מתי, יצאה בת קול ואמרה **בוגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו**, ואמר רבא או ר' יצחק עד שיבואו בוזזים ובוזזי בוזזים.

ר' יוחנן דרש בפסוק **משא דומה אלי קורא משעיי שומר מה מלילה שומר מה** ילל מלאך הממונה על הרוחות שמו דומה והתקבצו אליו כל הרוחות מתי השמר אומר שיהיה קץ לליל זה והוא אומר שבא הבוקר וגם הלילה אם תקבשו להגאל ותשובו אז יבואו לגאולה.

שנו בשם ר' פפא שזה גנאי לחזקיהו וסייעתו שלא אמרו שירה עד שהארץ פתחה בשירה שכתוב **מכנף הארץ זמירות שמענו** וכן הוא שנה בפסוק **ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל שזה גנאי למשה וס' ריבוא שלב אמרו ברוך עד שיתרו ברוך ברוך ה', נחלקו רב ושמואל בפסוק **ויחד יתרו שלב** הוא העבירי חרב על בשרו למילה ושמאל אמר שנעשה בשרו חידודים חידודים וכמו שאמר רב שאין לבנות נכרי לפני גר עד עשרה דורות.**

מה שכתוב לכן ישלח ה' במשמנו רזון שהקב"ה אמר שחזקיה שיש לו שמונה שמות יפרע מסנחריב שיש לו ח' שמות, בחזקיה כתוב **כי ילד יולד לנו בן ניתן לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ קל גבור אביעזר שר שלום**, ומה שנקרא חזקיה כי חזקו ה' ועוד שהוא חזק את ישראל אביהם שבשמים, בסנחריב כתוב תגלת פלאסר שלמנאסר פול סרגון אספר רבא ויקרא ומה שנקרא סנחריב כי שיחתו היא ריב ועוד שסח וניחר כלפי מעלה שחירף ע"י שליחו, ר' יוחנן אמר שמה שנקרא אותו רשע אספר כי הוא לא דיבר בגנותה של א"י שכתוב **עד בואי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם**, נחלקו רב ושמואל אם הוא היה מלך פקח או טפס שלמ"ד שהיה פקח אם היה אומר להם ארץ שטובה מארצכם חתב אומרים לו משקר אתה ולמ"ד שהוא היה טפס שא"כ מה גדולתו שמעביר סתם ממקום למקום.

מר זוטרא אמר שהוא הגלה לאפריקה ור' חנינא אמר שהוא הגלם להרי סלוג, ישראל ספרו בגנותה של ארצם שכשהגיעו למקום ששמו שוש אמרו שהיא ארצם וכשהגיעו למקום ששמו עלמין אמרו שזה כמקומינו וכשהגיעו למקום ששמו שתי ארץ אמר שזה פנמיים כארצם.

נאמר במכת חילות סנחריב **ותחת כבודו יקד ידוק כיקוד אש** אמר ר' יוחנן שמתו תחת בני דהיה שר' יוחנן קרא לבגדיו מכבדי, ור"א אמר תחת כבודו ממש כמו שריפת בני אהרן שהיה שריפת ששמה והגוף קיים.

שנו בשם ר' יהושע בן קרחה שפרעה חירף בעצמו הקב"ה נפרע ממנו וסנחריב שחירף ע"י שליח **עמוד ב** הקב"ה נפרע ממנו ע"י שליח בפרעה כתוב **מי ה' אשר אשמע בקולו וכתוב וינער ה' את מצרים בתוך הים** וכן כתוב **דרכת בים סוסיך**, בסנחריב נאמר **ביד מלאכך חרפת ה' הקב"ה** נפרע ע"י שליח שכתוב **ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף**, ר' חנינא בר פפא שרבי שבישעיה כתוב **מרום קיצו ובמלכים כתוב מלון חירף** אלא שבתחילה אמר הרשע אחרים מעון של מטה ואח"כ דירה של מעלה אמר ריב"ל מה שכתוב **המבלעדי ה' עליתי על המקום הזה להשחיתו ה' אמר אלי עלה אל הארץ הזאת והשחיתה** שהוא שמע שהביא אמר **יען כי מאס העם הזה את מי השילוח ההולכים לאט ומשוש את רצין וכן רמליהו** אמר רב יוסף שבלי התרגום של הפסוק לא היינו מבינים חלף שרץ העם הזה במלכות בית דוד שמנהיגם בנחת כמי השילוח ורצו בהנהגתו של רצין וכן רמליהו.

אמר ר' יוחנן בפסוק מארת ה' בבית רשע ונוה צדיקים יברך, מארת ה' בבית רשע זה ביתו של פקח שאכלו אצלו מ' סאה גוזלות בקנינה סעודה ונוה צדיקים יבורך זה ביתו של חזקיה שאכלו ליתרא ירק בסעודה.

נאמר בפסוק לכן הנה ה' מעלה עליהם את מי הנהר העצומים והרבים את מלך אשור וכתוב **חלף ביהודה שטף ועבר עד צואר יגיע** ומה שנענש סחריב כי הנביא הנבא רק על עשרת השבטים והוא הלך על כל ירושלים ואמר הנביא **כי לא מועף לאשר מוצק לה מבאר ר"א** בור ברזיה שעם עיף בתורה לא נמסר ביד המציק לו ומה שכתוב **כעת והראשון הקל ארצה ובלולן וארצה נפתלי והאחרון הכבדי דרך הים עבר הירדן גליל הגויים** לא כראשונים שהקלו עליהם עול תורה והאחרונים שהכבירו עליהם עול תורה והיו ראוים לנס כעובדי הים ודורכי הירדן אם חזרו בו מוטב ואם לא אעשה לה גליל בגויים, וכתוב **אחר הדברים והאמת האלה בא סנחריב מלך אשור ויבא ביהודה יחן על הערים הבצורות והאמת לבקעם אליו** וכן מביאים מתנה כזו לאדון הזה, אחר הדברים מבאר רבינא אחר שקפץ הקב"ה ונשבע ואמר אם אומר לחזקיה שיבא סנחריב והוא ימסר בידו יאמר חזקיה איני רוצה אותו ואת הפחד ממנו ונשבע הקב"ה שיביא אותו כמו שכתוב **נשבע ה' צבקות לאמר אם לא כאשר דמיתית כן יהיה ולא אשר יעצתי היא תקום לשבור אשור בארצי ועל הרי אבוטנו וסר מעליהם עולו וסבלו שכמו יסור**, ואמר ר' יוחנן שר' הקב"ה אמר שסנחריב ייטיעו ויעשו אבוס לפני חזקיה וסייעתו וכתוב **והיה ביום ההוא יסור סבלו מעל שכמך ועלו מעל צוארך**, וחובל **עול מפני שמך** מבאר ר' יצחק נפחא שעולו של סנחריב חובל מפני השמן של חזקיה שדלק בבתי כנסיות וביהמ"ד ונעץ חרב על פתח ביהמ"ד ואמר שמי שאינו עוסק בתורה ידקך בחרב וברקן מן עד באר שבע שלא היה תינוק ותינוקת איש ואשה שלא ידעו בהלכות טומאה וטהרה ועל אותו דוד נאמר **והיה ביום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן**, וכתוב **כל מקום אשר יהיה שם אלף גנף כאלף ושתים ושתים יהיה שאף** שהיה אלף גנף באלף כסף בכל זאת זה הנפץ לשמיר ושתים כיון שעסקו בתורה, ונאמר **אוסף שללכם אוסף החסיל** אמר הנביא אחר מות אנשי סנחריב אספו שללכם אמרו לו האם לבזו או לחסל אמר להם כמו שאוסף החסיל כל אחד לעצמו כך שללכם כל אחד לעצמו, אמרו לו **הי שלל עשרת השבטים** שם אמר להם **כמשק גבים שוקק** כמו שהגבים מעלים אדם מטומאה לטהרה כך ממונם של ישראל שגבול בידי עכו"ם נטהר כמו שאמר רב פפא עמו ומואה טהרו כסיון, אמר רב הונא שאותו רשע נסע באבות יום מ' מסעות שאומר **בא על עית עבר במגרון למכמש יפקיד כליו עברו מעברה גבע מלון לנו חרדה הרמה גבעת שאול נסה**, ונאמר **צהלי קולך בת גלים הקשיבה לישעה עניה ענתות נרדה מרמנה יושבי הגבים העיון**, ואמנם כתוב כאן יותר מ' אך יש לומר שצהלי קולך בת גלים זה דברי הנביא צהלי קולך בתו של אברהם יצחק ויעקב שעשו מצוות כגלי הים הקשיבה לישעה שלא לפחד מסנחריב אלא מנבוכדנצר שנמשל כאריה כמו שכתוב **עלה אריה מסוככו**,

דף צה עניה ענתות הכוונה ליימיה שעתידי להתנבא משם שכתוב דברי יומיהו בן גליתו מן הכהנים אשר בענתות בארץ בנימין, ואמנם שם כתוב ארי וכאן כתוב ליש וביאר ר' יוחנן שלאריה יש ו' שמות ארי כפיר לביא ליש שחל שחץ, אך לפ"ז ירד ליש ושעברו מעברה זה שתי מקומות.

מה שכתוב עוד היום בנוב מבאר רב הונא שעד אותו יום נשאר מעוון נוב ואמרו החושים לסנחריב היום תוכל להם ואם לא לא תוכל והוא עשה ביום אחד דרך של עשרה ימים, וכשהגיע לירושלים הניחו לו כסאות לראותה עד שראא את כולה ונראתה לו קטנה אמר האם זוהי ירושלים שעליה רגשתי את כל חיילי ובגללה כבשתי את כל המדינות הרי היא קטנה וחלשה מכל הערים שכבשתי בחזק דדי, אמר האם נעלה עליה היום בעייפותכם ומחר נבא עליה וכל אחד יביא חתיכת חומה וזו נאמר ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך מחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף וישכימו בבוקר והנה כולם פגרים מתים אמר רב פפא שעל זה נאמר ישן הדין בטל הדין.

רב יהודה מבאר בשם רב בפסוק **וישבי בנב אשר בילידי הרפה** שאותו איש בא על עסקי נוב שאמר הקב"ה לדוד עד מתי העון של נוב שנהרגו על ידך יהיה בידך ונהרגו שאול ובניו, רצונך יכלה זרעך או שתמסר ביד אויב אמר דוד מוטב

אמסר ביד אויב וזרעי לא יכלה, וכשדוד יצא לכפר שכן ביזאי נדמה לו השטן כצבי וזרק בו חץ ולא יכל לו והוא משכו עד ארץ פלשתים וכשראהו ישיב בנוב אמר זהו שהרג את גלית אחי כפתו והכניעו תחת בר היתים ונעשה לו נס והקרקע התרככה מתחתיו ועל זה נאמר **תרחיב צעדי תחתי ולא מעדו קרסולי** ואותו יום היה ערב שבת ואבישי בן צרויה חפף ראשו בד' גרבי מים וראה טיפות דם, ויש אומרים שבאה יונה וטרפה לפניו אמר אבישי כנסת ישראל משולה ליונה כמו שכתוב **כנפי יונה נחפה בכסף** א"כ דוד המלך בצער ובא לביתו ולא מצאו אמר לעצמו אף שנאמר שאסור להשתמש בסוס המלך או בכסאו או בשרביטו אך כאן שעת סכנה ושאל בביהמ"ד והתירו לו, ורכב בפרדתו וקפצה לו הארץ וכשהלך ראה את ערפה אם גלית שטווה וכשראה אותו זרק עליה פלכה ורצתה להרגו אמרה לו עלם הבא לי את הפלך וזרק אותה עליה והרגה וכשראהו ישיב אמר עכשיו יש לי שנים והוא זרק את דוד למעלה ושלף את רומחו שיפול עליו ואבישי אמר שם והעמיד את דוד ודוד עצמו לא אמר שחבוש לא מוציא עצמו מבית האסורים אמר לו אבישי איך באת הנה אמר לו דוד מה שאמר לו הקב"ה אמר לו הפך תפלתך שכן בנך ימכור שוה ואתה לא תצטער אמר לו דוד א"כ עזור לי ולכן כתוב **ויעזור לו אבישי בן צרויה** וביאר רב יהודה בשם רב שעזר לו בתפילה, ואבישי אמר שם והוריד את דוד וישיב ורף אחרים וכשהגיעו למקום ששמו קובי אמרו נעמד כאן וכשהגיעו למקום בי תרי אמרו שני גורים יהרגו אריה ואמרו לו לך מצא את אמן בקברה וכשהזכירו לו את שם אמו כחש כוחו והרגוהו ולכן כתוב **אז נשבעו אנשי דוד לו לאמר לא תצאו עוד למלחמה ולא תכבה את נר ישראל**.

לשלושה קפצה הארץ לאבישי כנ"ל ולאליעזר עבד אברהם שכתוב **ואבא היום אל העין** שיצא באותו יום ליעקב אבינו **עמוד ב** שכתוב **ויצא יעקב מבאר שבע וילך חונה** וכתוב **ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש** וכשהגיע חרן אמר איך עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ורצה לחזור וכשרצה מיד קפצה לו הארץ ולכן נאמר **ויפגע במקום**, ועוד יש לפרש שפגיעה זה מלשון תפילה כמו שכתוב **ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם ונה ותפילה ואל תפגע בי**, ומה שכתוב **וילן שם כי בא השמש** שאחר תפלתו הוא רצה לחזור אמר הקב"ה צדיק זה בא למלוני ויפטר בלי לינה מיד כי השמש ואח"כ כתוב **ויזרח לו השמש** וכי רק לו זרחה אלא שמש ששקעה בשבילו וזרחה בשבילו.

זרעו של דוד כלה כמו שכתוב **ועתליה אם אחיהו ראתה כי מת בנה ותקם ותאבד את כל זרע הממלכה** ואף שנשאר יואש גם בנוב נשאר אביתר כמו שכתוב **וימלט בן אחד לאחיהמלך בן אחיטוב** ולכן אמר רב יהודה בשם רב שולול נשאר אביתר לא היה נשאר מרע דוד שריד ופליט.

רב יהודה אומר בשם רב סנחריב בא עליהם במ"ה אלף בני מלכים יושבים בקרונות של זהב ועממהם שגלונות וזונות וכפ' אלף גיבורים לבושי שריון קליפה ובס' אלף אחוזי חרב רצים לפניו והשאר פרשים וכך באו על אברהם וכך עתידים לבא עם גוג ומגוג, ושנינו בברייתא שאורך מחנהו היה ד' מאות פרסה ורוחב צואר סוסיו מ' פרסה וסך מחנהו מאתיים ושישים ריבוא אלפים פחות אחד, ואביי מסתפק אם חסר רבוא אחד או אלף אחד או מאה או אחד ונשאר בתיקו, ושנינו שהראשונים עברו בשחיה שכתוב **וחלף ביהודה שטף ועברו** האמצעים עברו בקומה שכתוב **עד צואר יגיעו** האחרונים העלו עפר ברגליהם ולא מצאו מים בנהר לשתות עד שהביאו מים ממקום אחר לשתות שכתוב **אני קריתי ושתיתי מים**, ומה שכתוב לעיל שהיו קפ"ה אלף אמר ר' אבהו שזה רק ראשי גייסות, ורב אשי מדייק ממה שכתוב **במשמנו רזון היינו בשמיים שבהם**, ורבינא דייק ממה שכתוב **וישח ה' מלאך ויכחד כל גבור חיל ונגיד ושר במחנה**.

מה שכתוב ויבא בית אלוהיו ומציא מעי שם הפילוהו בחור, ר"א אומר שהמלאך הכם ביד שכתוב **וירא ישראל את הדי הגדולה** היד שעתידי להפיע מסנחריב, ור"א בן ר' יוסי הגלילי אומר שהקב"ה אמר לגבריאל מגלך נטווה אמר לפניו שהיא נטווה מששת ימי בראשית שכתוב **מפני חרבות נדרו**, ורשב"י אומר שזה היה זמן בישול פירות ואמר ה' לגבריאל שבשעה שאתה יוצא לבשר את הפירות תזקק להם שכתוב **מידי עברו יקח אתכם כי בבוקר בבוקר יעבור ביום ובלילה והיה רק זועה הבין שמועה**, אמר רב פפא שעל זה אומרים אגב דרכך תתראה לשונאך להפחידו, יש אומרים שנשף בהם בחוטמם שכתוב **וגם נשף בהם ויבשו**, ור' ירמיה בר אבא אומר שספק להם כפיו ומתו שכתוב **וגם אני אכה כפי אל כפי והניחותי חמתי**, ור' יצחק אמר שגילה את אונם ושמעו שירה מפי חיות ומתו שכתוב **מרוממתך נפצו גלגל**, ורב אמר שנשאר מהם עשרה שכתוב **ושאר עץ יערו מספר יהיו ונער יכתבם** ונער יכול לכתוב עשרה, ושמואל אומר תשעה שכתוב ונשאר בו **עוללות כנוקף זית שני ושלושה גרגרים בראש אמיר ארבעה חמשה בסעיפיה**, ורבי"ל אומר שנשאר י"ד שכתוב שנים שלוש ארבעה חמשה, ור' יוחנן אומר שנשאר חמשה: סנחריב ושני בניו ונבוכדנצר ונבוזראדן, ונבוזראדן מקבלה ונבוכדנצר שהוא אמר על האדם הרביעי כבבשן שהוא דומה לכן אלוקים ואם לא ראה מהיכן הכירו, על סנחריב נאמר **ויהי הוא משתחוה בית נסרון אלוהיו ואדרמלך ושראצר בניו הכוהו בתרב**, אמר ר' אבהו שלולא כתוב פסוק מפורש אי אפשר לאמר שכתוב **ביום ההוא יגלח ה' תסער השכינה בעברי נהר מלך אשור את הראש ואת שער הרגלים וגם את הזקן תספה**, והקב"ה בכיכול התגלה אליו כאדם זקן ואמר לו כשתלך למלכי מזרח ומערב שהרגת בנייהם מה תאמר להם אמר לו אכן אני מפקד מכך אמר לו לך שנה עצמך,